

8998

MEIE MATS

NR. 3

1922

Callinn, Harju t. 45
Ilmab 2 korda kuus

20 aastakäik, Weebuar, 4.
Üksik nr. 10 marka

EESTI KOOLINOORSUGU ARENEMISE TIPUL.

„Kui ei oleks meil wabameelset kooli, ei oleks ma kunagi nii kõrgele arenemisastmele jõudnud!”

Inime ja kiusatus.

Lilly Roos oli kolm aastat ausa mehe aus naine. Iseloomus oli tagasihoidlik, mehe silme kallale küüntege ei läinud, armastas truuvilt ja oli rahul lihtsa eluviisiga.

Juhtus, et ta kord ühe äriakna läheduses peatama jäi, silmates samal aknal targelbud kraed, kollase sidemega.

Kui aus naisterahvas, mõttes ta alguses:

„Waat' mis veel wälja ei mõelda!“

Silmas end kodus peegli ees ja mõttes:

„Kui selle kollase paelakese kraega nii kaela panna, on see enam ilus kui halb.“

Kuid krae wajas uut pluusi. Wanadest ükski ei hakkanud.

Terwe pika öö piines Lilly asemel ja hommikul ruttas ärisse, majapidamise rahaga uut pluusi ostma.

Proowis nüüd uuesti. Ilus oli, kuid wana kuub rikkus maitset. Krae nõudis waid kuube sügawate woltidega.

Waba raha enam ei olnud, kuid ega tohi poolele teele peatama jääda?

Lilly pantis hõbeda ja rinnanõela.

Ta süda oli raske ja rahutu, ning kui uus kuub uusi kingi nõudis, heitis Lilly end asemel ja nuttis terwe öhtu.

Järgmisel päewal käis Lilly isma uurita, aga uutes kingades, mida kraekene nõudis.

Öhtul, kahwatu ja ärritud, kõneles waraemale:

„Jooksin ainult silmapilguks sisse. Mees on haige. Arst käskis talle igapäew konjakit anda, aga see on kallis.“

Wanaema oli hea inimene ja järgmisel hommikul wõis Lilly enesele uue kübara, wöö ja kindad osta, mis kraekese iseloomule wastasid.

Järgmised päewad olid veel raskemad.

Ta jooksis kõikide sugulaste ja tuttawate poole, wõletas ja nurus raha, ostis siis diiwani, millest tal enesel, mehel, kui ka kõõgitüdrukul pärast halb hakkas, misjuguft aga kraeke juba mitmendat päewa nõudis.

Ta algas imelikku elu elama. Ainult mitte enese waid krae elu. Krae aga oli iselugune ja eksitas Lillykese wiimaks hoopis radadelt.

„Kui sina Prantsuse stiili oled ja nõuad, et ma wiinamarja keedist pean sööma, miks on su küljes aga kollane pael, mis mind alla mäge wõab?“

Iseloomu poolest nõrk, langetas ta warsti käed ja ujus sinnapoole, kuhu wool teda kandis.

Ta lõikas lühikeseks juuksed, hakkas suitsetama, wäljult naerma, kui kuulis mingisugusi kahe-mõttelisi lookeji.

Kuskil südame sügawuses elas veel teadmine, misjugune halb olukord teda walitseb, ja mõnikord öösel, kui ka päewal — nuttis ta ja palus, ent wäljapääsu ei leidnud.

Kord ta isegi tunnistas oma eluviisi mehele, kuid see aus mees uskus, et naine naljatab ja tahtis talle kättemaksta, naeris wiimast kaua veel.

Asjad läksid ikka halwemaks ja halwemaks. Wist ehk küsitakse, miks ta seda kraed ära ei wisanud.

Ta ei wõinud seda. Stin pole ka midagi ime-likku.

Kõik hingeteadlased teawad, et närwilistele ja tahtejõuetutele inimestele, on mõned kannatused, waatamata piina peale, mida nad walmistawad, tarwilikud. Ega wahtetagi need inimesed seda magusat piina tarwiliku rahu wastu kunagi.

Lilly nõrkus päew-päewalt ikka enam, kraeke aga jäi tugewaks ja walitsejaks.

Kord kutsuti Lilly perekonnakohtule.

Warem ta ei käinud kusaqil, kuid nüüd nõudis seda krae ja ta sõitis. Seal pidas ta end ülewal wäga halwast.

Öhtusöögi ajal üliõpilane Raudjalg astus talle laua alt jala peale.

Lilly wihastas, kuid krae wastas tema eest: Ainult nii?

Lilly punastas hirmu ja häbi pärast ning mõttes:

„Jumaluke, kuhu ma olen sattunud.“

Peale öhtueinet tuli üliõpilane teda kodu saama. Kraeke tänas rõõmsalt, enne kui Lilly veel asja üle täielikult mõeldagi jõudis.

Waewalt istusid woorimehe peale, kui üliõpilane sõnas:

— Minu armsam!

Krae aga kihistas naeru.

Siis suudles üliõpilane Lillyt.

Lilly pidi häbi pärast nutma puhkama, ent krae pööras ta pead ja sõnas:

— Ainult nii?

Hiljem läksid nad kuhugi restoraani, et kuulda Rumeenia muusikat. Läksid kabinetti.

— Aga siin pole ju muusikat! — pahandas Lilly.

Ent üliõpilane ja krae ei pööranud selle peale tähelepanu. Nad jõid ikkõõri...

Koju ilmus Lilly hommikul. Üksed awas aus mees.

Ta oli kahwatu, käsi hoidis pandimaja kwitungi, mida ta Lilly laualaekast leidnud.

— Kus ja olid? Ma terwe öö ei maganud!

Kus ja olid?

Ta hing wärises, kuid krae wastas osawalt:

— Kus o'ln? Üliõpilasega hulkusin!

Mees wankus.

— Lilly! Lillyke! Mis on sinuga? Ütle miks pantisid ja asjad? Miks laenu tegid tuttawate juures? Kuhu panid raha?

— Raha? Ära jöin!

Käsa tasku surudes, wilistas Lilly wäljult, mida ta warem mitte ei osanud teha. Ja kuidas teadis seda rumalat ütelist „Ära jöin?“

Kas tõesti tema seda ütles?

*

Mees jättis ta maha ja läks teise linna.

Kuid kõige hullum oli see, et kohe teine päew peale mehe äraõitu, kadus kraeke jäljetult.

Tagasihoidlik Lilly teenib pangas. Ta on nii süütu, et punastab isegi sõna: „kallistan“ kuuldes. „Aga kuhu krae jäi?“ kübite. Seda mina ei tea, küsige pesunaiselt.

Te—fi.

—o—

Njämärk.

— Teie, jumalik olemus, ausus, hüljus... teie käsi!.. Minu ülem soow, minu õnn... Meie abi elu saab kõige õnnelikum, kõige seaduslikum, kõige ilusam!.. Elada rahus, õnnes, armastuses, kasvatada lapsi... Kallim, kas wõib olla suutemat õnne. Minu kaenlasse, siin on kindlam paik, kus end julgena wõite tunda praegusel kurjal ajal!.. Tulge!!.

— Aga?..

— Mis, kuidas... Kas teie sellega ei lepi... Minu armsam — minu elu. Olen tõesti sündimisest saadik alles poisimees...

— Aga...

— Wõtke wasta minu ettepanek, täitke minu pakwet... Saage minu abikaasaks...

— Aga... Ma ei wõi teie abikaasa olla!..

— Mi-i-iks? Wõi olete juba ära tellitud.

Oh, teie ei saaks seda kunagi kahetsema! Minu a-arm...

— E—ei—il..

— Wõi ehk põete wast mõnda haigust?..

— E—ii..

— Wõi kardate mõnda takistust teie lähemate poolt, ehk kadestate inimeste poolt wõi — wõi ei taha teie ise?..

— Ka mittel!..

— O—oih! N—no—jaa! Aga — mis siis lõpuks takistab teid minu abikaasaks olla?!

— Jah onukene, olen alles kahetsja aastane!..

Aine.

Pikem tööpäew.

Linnawalitsuse ees esinesid kõrtsudepõdajad palwega, et neile tööpäewa paari tunni wõrra pikendada, sest sissetulekud olla liiga väikesed. Et nende palwe äga tagasi lükati, otsustasid mainit kõrtsupidajad Marji peale üle kosida, kus ööpäew teatawasti pikem kui maakeral.

Wahekorid.

Kooliõpetaja: — Mis wahel on Kristuse jüngerite ja taewaliidu meeste wahel?

— Kristuse jüngerite waim oli walmis, aga liha nõder, kuna taewaliidu tüsedama tuusa liha on walmis, waim aga nõder.

Ilmade obserwatorium.

Et igasse maanurka õigel ajal ja õigeid ilmateateid saata, kutsus obserwatoriumi juhatus pealinnast kogu käetarku ja kaartimoore, kes siis meie ilmade ettekuulutust õigele rajale juhivad.

Diplomaatide ajajärgul.

Austet „Meie Matsi“ lugeja ära arwa, et sind kuskil eelajaloolisesse ajajärku tahan juhti, millal inimeselapsed alles gorilladega intiiim-wahekorid joetasid. Ei — asi on palju, palju lähem ulatab 1922. a. peale Kr. sündimist. Ning sündis see Lääne-Euroopa ning Ida-Euroopa wahel peal, umbes seal lähedal, kus „Läti kungks“ ja „Igaunus sirs“ kõrti pärast lahinguid löid ning Balti baronite wõjud omi perekonna jaladusi ei suutnud warjata waid noist terwele Euroopale pajata sid.

Ning seal lähedal sündis midagi mitte suuremat ega wähemat kui säärases linnas nagu mulgimaa ojarüügi pealinnas juhtuda wõib — peeti ära oma waheline koolijutside kongress.

Ei taha selle kohta midagi pajatada. Kongress on ikka kongress ja intiiim-suhted jääwad nendeks, mis nad on. Ning selle wastu ei peaks isegi meie sõjakal Iõunanaabril midagi olema.

Wana sõna aga ütleb, et ühekja Iõlli, (wabandage ühekja tarka) jõuawad rohkem küsida, kui üks wastata jõuaks (igatahes mitte kõige rumalam.)

Noh, heakene küll. Koolijutside kongress näis aga mõnele mulgiriügi diplomaadile kardetawaks wõistlejaks kujunema, mõeldi mõnda otsust teha, millisteist toll ajal suurematel wast aimugi polnud (puudus nähtawasti elutarkus).

Ning tõusis lärm terwes „Sakalas“, terwes mulgi wabariügi diplomaatilises ilmas. Meie koolijutid on hukas, on liiga elutargad. Meie noorus ajal intiiim-politikat, loob pööre, millist ei tunne ajalugu Darwinismi ajast — oh — hoo!..

Et aga haigused meie ajal kangesti külge hakawad, sai see kellalööök kuuldawaks üle terwe Euroopa ning oli ahastuses trükimust ja rakkus ladujate sõrmed.

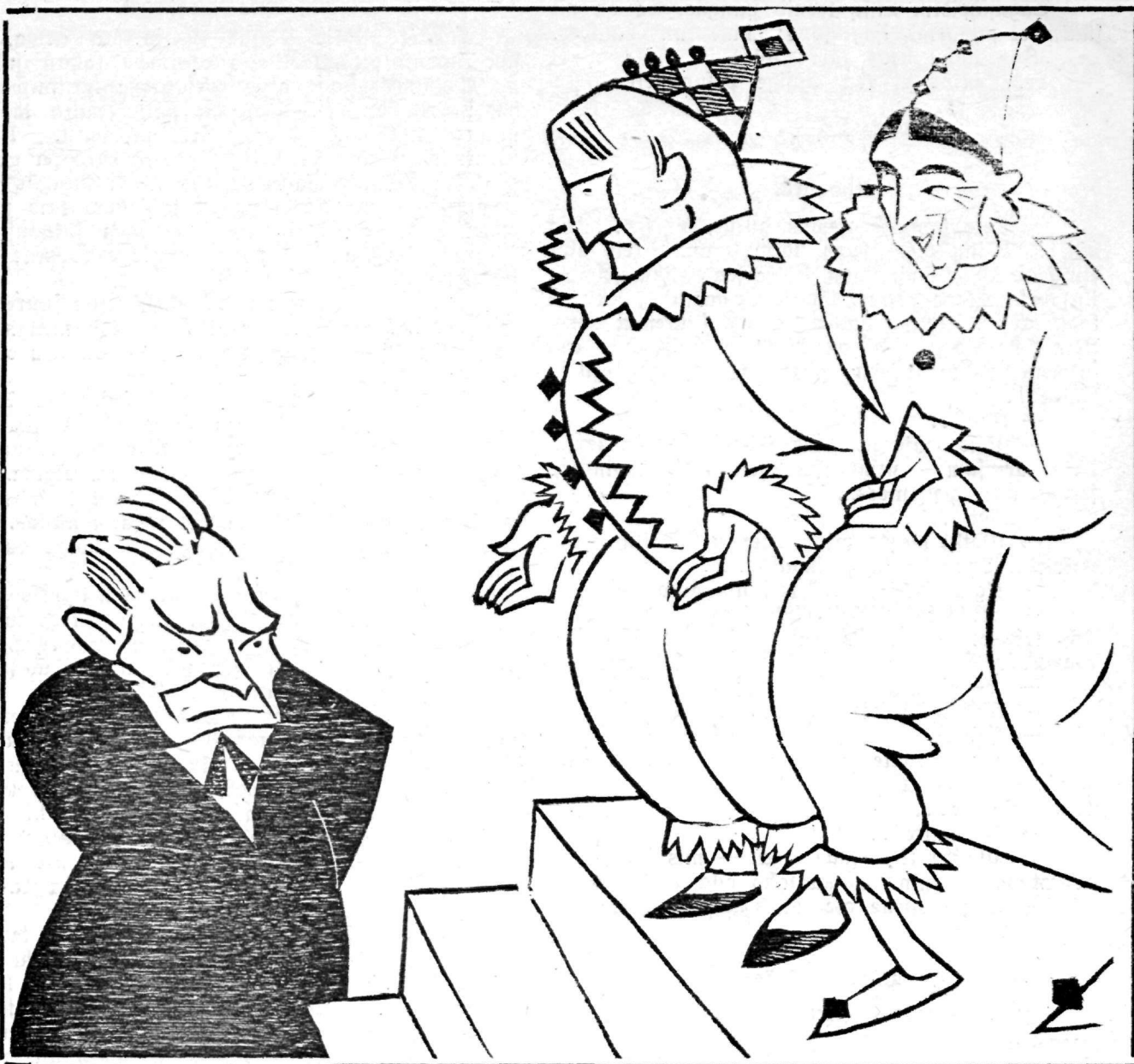
Ning kutsuti kokku terwe selle aja targem ja diplomaatiliselt küpssem element ning kuulati üle tolles asjas kõik, kes sellest vähematki teada ei wõinud ning tõendasid seda need, kelledele tollest aimugi polnud ning see suuremate ja targemate meeste kongress otsustas seda sündmust, kui pinda iga haritud wäljamaalase silmis aegsasti häwitada, alates muidugi tüwest. Kui koolijutside kongressi pinda äga otijma hakati, ei saadud tema leidmisega äga kuidagi toime, sest see oli jäänud suurte ja tarkade diplomaatide kongressi palgi alla. Et nad ühest materjaalist ja ühest kannust olid, s. o. pind kui ka palk, siis ei wõinud need seda ju otijatele kuidagi süüks arwata, sest „inime, waata iseennast, tunne iseennast ning pühi kõige enne oma ninaalune“.

Aine.

Mis wõimata, see wõimata.

Wanatüdruk: — Küll on äga külmad ilmad, näe ei saa enam hambaidki hammaste peale lüüa.

Sõbranna (wastab): — Kuidas wõiksidki nad kokkupuutuda, kui sul alumised hambad suus, ülalised aga lauulaekas.

Pinna ja Sällik: Abiraha, rohkem abiraha, herra rügiisa! Muidu oleme sunnitud jälle balagani naljast tõsise kunsti peale üleminema!"

Takistus.

Automobiilist Iadus.

Ostja: „Näidake mulle kõige kiirema käiguga auto.“

Müüja: „Siin — olge head! See kõige uuem süsteem ja kõige suurema kiirusega: teie istute täna kell üks peale ja homme kell kuus olete juba Berliinis! Kas pole tore — ah?“

Ostja (peale pikemat järelemõtelust): „Ei — ei lähe — ei wasta mu nõuetele.“

Müüja: „Miks mitte?“

Ostja: „Arwake ise kallis, mis pean ma Berliinis hommiku kell kuus peale hakkama?“

Kohtus.

„Teie olete kaebeluse poolt tunnistajaks kutsutud?“

„Ja. Aga kumb neist kahest kaebaja kumb kaebelune on.“

Wangimajas.

Wangiwahit: „Kuule, noormees!.. Elad sa veel?“

Wang: „Elan, kallis papike!“

Wangiwahit: „No, mida sa siis ootad veel?.. Sure, wennas, kiirem — sest ka teistele on plakk waja.“

Edendavad märkused päewasünnimustest.

Nõodalainud päewad olid kaunistest rikkad wätkestest waheljuhtumistest, nii kunsti, diplomaatilisel majanduslises kui ka noorsoo kaswatuslises tööpõllul.

Tehti mitmesugused leidused, millest allpool pisemalt pajatan:

„Ohk on täis kommunismi,“ ütles Kajameeste wanaisa, kui ta hommikul Tartu tänawat mööda Ülemiste järwe poole sammus, haistes muda ja weeloome, kui ka puupapi wabriku kereist õhku walguwat gaasi lõhna.

„Hirmul on aga suured filmad“ ja tema sai seda omal nahal tunda; nimelt oli ta unustanud, et Ülemiste järw weest tühi ja arwas seda Nõukogude lõhnaks, mis nüüd järwewanake südame-täiega kõnna ja pahna näol, mis ajajooksul järwe põhja kogunud linna poole saatis.

Kaob ju mehikesel nüüd wiimane loetus linna hukkamise sisse; sest linn kunagi walmis ei saa, praegu weel ehitusel riigiwanema maja, mõned restoraniid ja kawatusel on rahwamaja ehitus, ning palju muud.

Et oma pahameelt kuidagi wähenendada, siis puhub wanake kõik lõhnad linna peale.

Linnowolikogu sellest kuusdes peaks tarwilikud abinõud käsitusele wõtma, et neid lõhnu mitte rahwa hulka lasta, kus nad nii mõnegi mehe mõistuse pahurpidi pööravad.

Jegi Tartus on mainit lõhnad oma mõju awaldanud, mis waljendus kunstnik Sõrmuse esinemise puhul.

Nimelt on mädamunadega laapijail kaks mõistet: „kunst“ ja „iisik“ Jegi läinud.

Kartes, et Sõrmus näiteawalt kommunistlikke ideed propageerima hakkab, sundisid need haritlased teda mädamunadega wõrkima; wõi on ehk Tartu man osjusele jõutud, et kunst, mida Sõrmus wiikulil pakkuda tahtnud, sellepärast kunst pose, et wiul ja mängija kanamuna õhkkonna liikmed; tahtsid Euroopale kõrwu karjuda — et muusika kunst ei seisa ettekannetawates muusika pa'ades waid mädamunade loopimises — igatahes wäga omapärane leidus, kui see nii õeks.

Igatahes ei taha uskuda, et see töö kuritahtlitselt toimetud, siin wõib aga oletada, et need, kes kunstnikule mädamune loopisid Nõukogude kultuuriga wäga lähedalt suguluses olid; pealegi teadsid nad, et Nõukogude riigis tasu toiduainetes maksetakse ja tahtsid seda ideed siiski läbi wiia. (Wastsewate ringkondade tähelepanu juh'in faktiks kujunenud näituse peale — kas pose selles mädamunade loopimises, meie seltskonda liikunud Nõukogude waimu märgata?!)

Kunstnik Sõrmus, kellesse aga Nõukogude kultuur weel imbunud polnud, leidis sarnase teguwitsti muidugi wäga haawawa olema — ega mõistnud, et talle meelmoöda püüti olla.

Noored, Wiljandis kongressi pidades arwasid wist wiimase päewa lähedust ja püüdsid omale wih-

PETTUMUS.

Mees: Mis ma loen, sina Alma oled aja-lehele armastust awaldand.

Naine: Kuidas — ma ei mõista sind.

Mees: Loe ise, su kirja sisu on siin täielikult edasi antud.

Naine: O-ja, see on eksitus, ma tahtsin „Päewalehe“ kaudu „T. Teataja“ nime all sinu truudust proowile panna.

maft lõbu walmistada, seks otstarbeks muidugi wiinapudelissi ja awalikke maju kasutades.

„Sakala“ kujutab kongressist kaunis ihawa pildi, mida aga mitte nii mustalt wõtta ei maksa, sest liikumises seisab jõud; ja noored kellesdes peitus külla eluenergiat, pidi seda kuidagi, ka liikumisteel wäljendama, — wähe pääseb wälja juu kaudu! Tehti küll jõnu, kuid neid keegi ei näinud ja kartsid elukogemusist ning diplomaatlistel sõimu konferentsidel ja kongressidel halliks läinud wanad, et sama Wiljandi kongress ka waid sõnade tegemiseks jääb ning sellepärast hoolitised armjad „laste wanemad“ (ehk wanemad lapsed) noorte eest karjudes ajakirjanduses rakku keeled ja haigeks hääletorud, et noored on Wiljandi kongressil tegutsenud.

Nimelt „lukkugi murdnud“, endid „täis wõtnud“, „tubaka sorte suitsetanud“, lukkuwate woorimeeste hobuste kapje alt rauad ära wiinud ja mõnele „Sakala“ mehel hambad wälja puurinud, kuna üks ihugi Wiljandi raekoja tunnukella tega näitama käjutanud.

Imelik on waid see nähtus, et ükski neist armsatest lastewanematest ja ajalehemeestest Wiljantit uneski pole näinud.

Sarnase nähtuse kohta tähendab arst:

„See mees on täis magusat wiina ja näeb oma lähemaid minewiku läbielamisi — tema koht ei ole inimeste, weel wähem kaswatajate leeris.“

Read wabariiklase päewaraamatust.

Eesti wabariigi eelarwed on terwe minu teadmiste tagawara matemaatika alal — tänu jumalale — teda ei olnud just palju! — segi paisanud... Sest mõtelge isegi järele: riigi eelarwe on ots-otsaga ilusti kokku seatud, kuna maakonnawalitsused ja wallawalitsused omi eelarweid üksteise võidu katsumad võimalikult suuremate puudujääkidega kokku seada. Waat sellest ma aru ei saagi — kaswata puudujääk puudujäägiga — ja tuleb terwe wälja... Aga noh, olgu pealegi — küllap targemad mehed sellest ikka jagu saawad.

Imestama paneb aga see, et maakonnawalitsused endi eelarweid ei oska ots-otsaga kokku wiia, kuna paljud riigikodanikud sellega väga hästi hakkama saawad. Näituseks wõiks tuua meie weneaegseid pensionääre ta saab oma 250 marka abiraha kätte, lähneb wiib selle siis ilusti tulumaksu-inspektorile ja lausub:

„Sooh, nüüd on ots-otsaga ilusti koos ja südagi rahul. Au meie riigisadele, kes oma kodanikke ei unusta...“

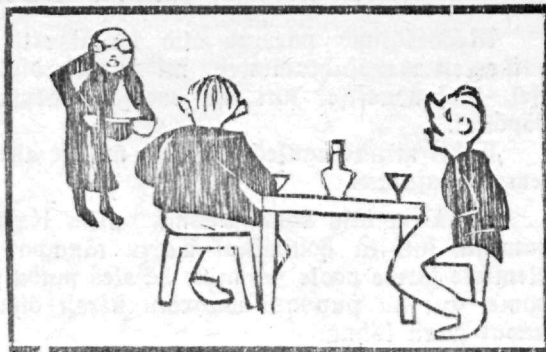
Näete isegi, et ilmas midagi lihtsamat pole, kui eelarwet puudujäägita tasakaalu wiia.

Kui ma nägin Setumaale jaadetawat wiinalubade pakki tänawuse aasta jaoks, siis tundsin ma enda lähedal Willem Erniti hingamist... Ta on ometi oma karskusekõnedega tänuväärne töö ära teinud: riik teenib arwatawasti tänawu piirituse pealt kaunisti rohkem kui eelmisel aastal. Karsklased wõiwad wiinajoomise rohkuse üle aina rõõmustada, sest nagu teada, lähneb iga wiinaluba pealt mõni mark karskuse asja edandamiseks... Weel kord tõendus, et õigust räägiwad need, kes ütlewad, et maailmas teeb kõik igawest ringjooksu.

Ja sarnane on see loogika, mis seda wäidet kaitseb. Näituseks toon oma kaks sõpra, kes hiljuti karsklasteks hakkasid ja keda jeltsilikmeks wastu wõeti. Ometi kohtasin ma neid paari päewa pärast restoraanis wiina karahwini taga...

„Mis? Te lubasite ju joomise maha jätta?!.. imestasin mina.

„Nojanoh,“ wastasid mehed kohmetult: „meid wõeti näe, karskusejelti liikmeks... ja nüüd teeme selle liiku...“

Nende loogika oli jalustrabaw. Ma seisin nende ees kui notiga löö...*

Linnaitsad ja kodanikud on tõsiselt mures, sest wesi ülemiste järwes kahaneb ja ühel ilusal päewal wõib terwe Tallinn „kuivale“ jääda... Igal rahal on aga kaks külge ja igal pahel on ka omad head küljed. Mii ka siin: jääb Tallinn ilma weeta, hakkawad elanikud laiali jooksuma, selle tagajärjel aga oleks korterikriis korruga Tallinnas lahendatud: wõta tube ja korterid kui palju süda hõmustab! Wõiks aimult soowida, et ajalehed weekahenemise üle rohkem järmi lööks ja Tallinna tulewikku õige mustades wärwides kujutaks. Teist abinõu korterikriisi lahendamiseks nagu näha meie peajad wälja mõelda ei jaksa.

Ajalehed teatawad, et 7 Läti sõdurit olewat üle piiri tulnud, kus nad meie piirivalwurite poolt interneeritud. Mis põhjus sundis küll lätlasi sarnast sammu astuma? küsiwad paljudki. Mina arwan, siin pole muud põhjust, kui et inimesed tahtsid lihtsalt kord oma elus ka wäljamaal käia. Wist pole nad wäljamaale enne saanud. Muud põhjust siin küll oletada ei saa. Ehk wõetakse seda wäidet arwesse, kui asi diplomaatlisel teel lahendamisele tuleb.

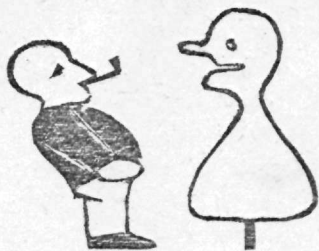
Meie diplomaatliste pakside ja kullerite kuri kuulsus ulatab otsaga juba Rootsimaaale.

Wälisministeerium, waeneke, on päris hädas: jutud ei taha kuidagi kaduda. Waata, et muudkui herkib aga jälle mõni kuri sõnum, et see ja see kuller toonud nii ja nii palju kulda, kallid kiwa ja muud huwitawat kraami ja wiinud wastu tulewett ja sahariini...

Ametlikult poolt ükatakse see muidugi ümber.

Kuid sealhambas tõuseb ta wtsalt jällegi püsti ja lõikab filmi nagu

„Wanka-Wstanka“ kunagi... Häda on kõigiti juur. Inimene võib ainult ettekujutada, et ta teawate asjade üle piiramatu õigustega walitseja on. Mõnikord pöörab kõige wäiksem ja tähtsusetam juhus tema elu, kääneb saatuse silmad ja sammud sinnapoole, kuhu nad mitte poleks tahtnud minna.

Selgitused

rahwa häälatorude kohta.

Ajalehe wastutaw toimetaja on oma lehe lugejate ringkonna hambaari, paremal juhusel aga pühkimekast, kuhu heidetakse kõik see mis enesele kanda raskeks ja wastikuks läheb.

Teda iseloomustab libe ja läikiw otseaine; käed püsiwad peaaegjalikult pea najal, misuguses peaaegjalikult kohtute seadused ja paragrahwid wahetpidamata wurru lööwad. Iga paari päewa järel kutsutakse ta walituswõimude poole „seletusandmiseks“, kuna tal igasuguste wäärnähtustega ja seltskondliste paistetega kõige enam kokkupuutumist. Parempoolsetel ajalehtedel on ta diktaator; pahempoolsete juures täidab kojamehe kohuseid. Lugejatele juudab nii üks kui teine waewalt meelt mööda olla, näituseks, kirjutakse kuskil ajalehes järgmine sõnum:

Woorimees X-i peale on protokoll tehtud, sest et ta üle taksi hindu nõudis.

Lähewad mööda paar päewa ja wastutaw toimetaja kutsutakse kohtuuriija juure „lepituskatseks“.

Kellele ta süüd teinud ehk kes tema wastu süüdlane, seda ta ei tea — lähel!

„Teie olete herrat ministrit iatmanud ja wiimane palub teie wastutusele wõtmist.“ Et aga toimetaja ei mäleta ei ühest ega teisest ministrist midagi head ega halba kõneleunud olema, siis ei tea ta ka, mis wastata. Waikib.

(Waikimine on aga süütunnistuse tunnismärk). Seda paneb uuriija tähele ning kirjutab „arwesse.“

Siis seletab: „Nimelt olete teie selles ajalehe numbris ministrit kaudsel teel puudutanud.

„Lubage — ma ei mõista?“ sõnab toimetaja.

„Kannatage, kohe seletan“ ja kõneleb:

„Waadake, ministri erasekretäär, on walitusehoone komandandi wemmanaise õe poja onupoeg; onu on aga kohalikus riigiajutustes wanema kantselei juhataja, noorema abi. Ise wanem abi, selle naine on aga ministriumu uksehoidja poolde ja tema poeg on woorimees, minister ise on aga selle woori-

mehe ristija ja sellega teie poolt selles ja selles ajalehe numbris laimatud (pallastud) woorimehe lähedalt sugulane ning selle tagajärjel puutub laimatus temasse.“

Toimetajal ei jää muud üle kui sügub kõrwatagust ja mõtleb: „Kui ime heerulised on saatuse teed, isegi ämbliku wõrk ei loo sarnasi keerd kääke.“ Nüüd teab mees, miks ta kannatab... kuid kodaniku kohus sunnib waikima.

Ka wastutulek walituswõimude poolt on tsojugune. Istet talle pakutakse ainult politsei kaudu, kõige wähem kaheks kuuks.

Reporter ehk rahwakeeles hagitjas on wäga terawalt wäljaarenenud ninaga, tema kohta võib öelda: „Enne läheb reporter läbi nõela silma kui üksmeel läbi ajakirjanduse südame.“

Alati nälgas kehaitkult, on ta rikas ja hästi toidetud sõnade poolest, sest iga reporter silaldab eneses „fantastilise leigioni“ ja sõnaraamatu; kirjeldab mõnesaja reaga ja Ernitsale omase täpipealsusega mõne turunaise kakelusprofessi, misugusele aga toimetaja kohe majesteetliku käeligtusega punase joone peale tõmbab ja sõnume kahe kolme sõnaga awaldab. Armastab wäga ütelist nagu: „Põrutawa mulje ja kibeda walu jättis ta inimese peale,“ ehk „on käsitusele wõetud kõige energilisemad abinõud,“ ehk „tehku seda see, kellele see otsekoheks ülesandeks“ jne.

Awaldab mõne juhtkirja, näituseks „Karskusküsimusest“ ja saadud ridade honoraariga joob kõrtsus karskuse terwiseks. Tema pea ülesanne seabki joomises.

Restoraanis istub ta harilikult akna läheduses, et möödaminejad ta tähtselt nagu näeks ja tema igat wäljasündinawat nähtust tarwiliste tõenduste jaoks kõrwa täha võib kirjutada.

Kannab pikki juukseid ja „Steiffslipsu“.

Sõljetoni st: On ajalehe pallaps. Tema ülesandeks on nii elulisi kui ka olulisi nähtusi peale pöörata. Keele kõwerdamine, sõnade wõrandamine on tema juures iseloomulik nähtus. Ta täidab ajalehe juures sama osa, kui täitis Balakirew (tsaar Peeter hiigla õuenarr) XVIII aasta ajal Peetri I osfides. On midagi magusa ja kibeda wahelisel. Tema on see kes ajalehe läbimüüki tõstab, — kuid peatoimetajaks teda ei panda, sest siis pööraks ta kui „tüüpiline ümberpööraja“ seal walitsewad wiikad waated õigeaks. Seda aga kiidkonnad ei täha.

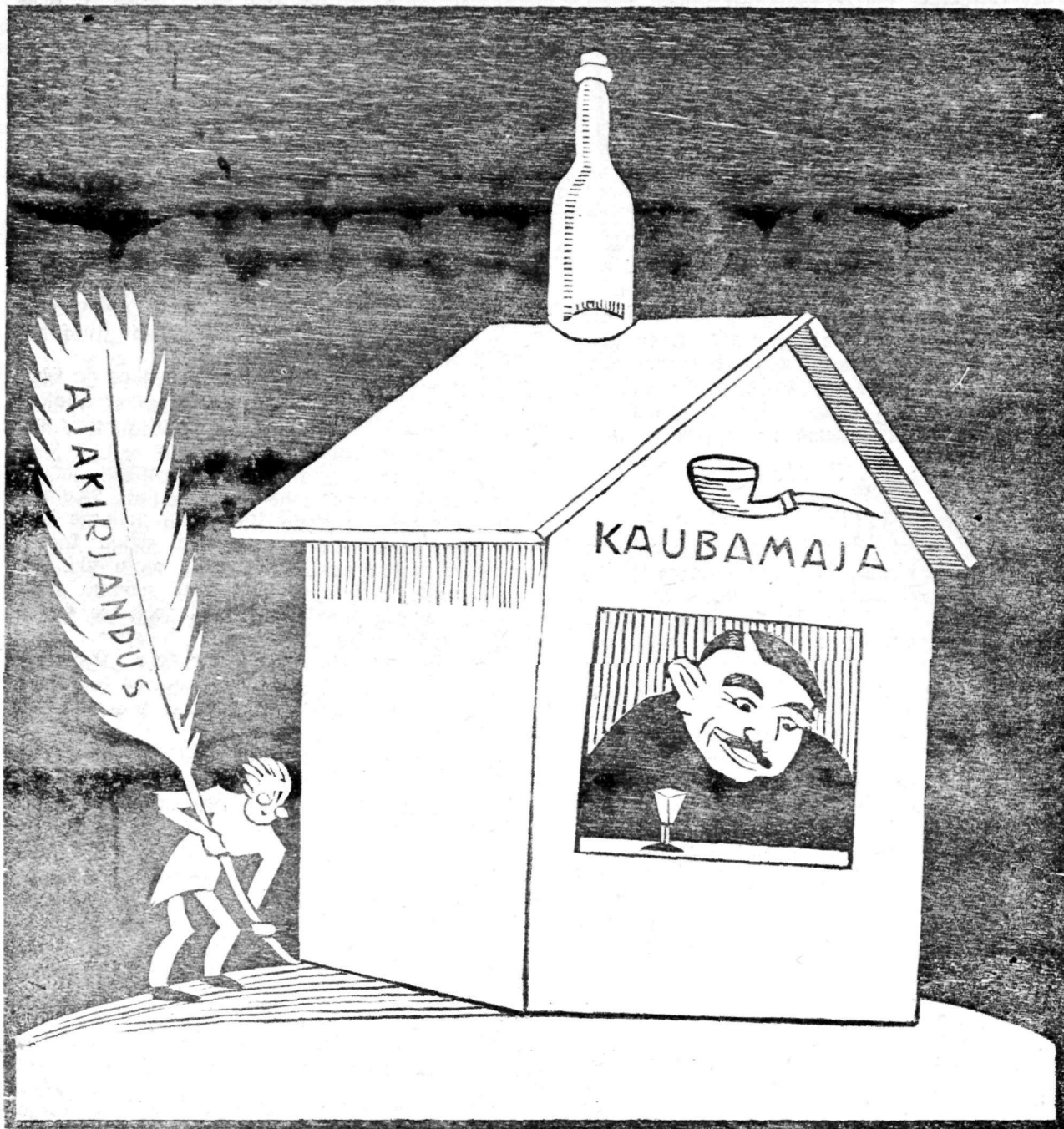
Rahwakeeles kutsutakse teda terawhambaks, kelle sule eest end igamees hoollega eemale püüab hoida.

Ajaleht täidab ise igasuguseid otstarbeid, tähtsamad neist oleks:

1) Laudlinad, 2) kosjakontor, 3) turunaiste täieõigusline edustaja, 4) adwokat, 5) wõileiwa paber ja 6) saapa nahk, ühes sellega on ta tuhandetele leiwajaks.

Toimetuse liikmed — liiguwad ja otisuwad. Tähtsam ülesanne on oma hääle orgaane peremeeste huwide wastawalt seadi.

Arituse korral waikiwad ja joowad.

„Kanguta aga peale! Sa ei saa turuputkadest jagu, mis sa siis siingi teha suudad!”

Geniaalne...

Kord tegi isa pojale raskeid etteheiteid:

— Mingisugust tulu sinust ei ole! Sa ei ole diplomaat, nagu seda ülestiiri komisjar Peep on, pole geniaalne sõjamees, nagu kindral Sortsi ega ka teravmeelne naljamees, nagu „Meie Mats” seda on.

— Sa teed mulle ülekohut, isa, — sõnas haawatult poeg: — minus nimelt ühenduvad kõigi ülalnimetud isikute suured omadused!

— Kuidas nii?..

— Jah ja... Minus sissalduvad komisjar Peepi naljad, kindral Sortsi geniaalsus ent „Meie Matsi” sõjakus!

Tungisid pisarad õnneliku isa silmi, kahel käel haaras ta geniaalse poja kaenlasse.

— Minu poeg! Minu suur poeg! Ma võin ushke sinu üle olla!..

— Niisama palju nõuavadki vanemad oma lastelt.

Aine.

Järgmine „M. M.” nr. ilmub 18. weebr. 1922. a.